10138

Հրատարակչ. բյուրո Ժողովրդական ստեղծագործության տան

Վ. Բիլլ-Բելոցերկովսկի

Սահմանապահներ

Պիես յերեք գործողությամբ ութը պատկերով

Համառոտված է հեղինակի կողմից ինքնագործ թատրոնների համար։

(Թույլատրված է ձեռագրի իրավունքով)

Թարգմ. Աշոտ Շայբոն

1939 թ.

Յերևան

391.71
F - 62

10138

Գործողություն I

Պատկեր առաջին

Ջրաղացի գավիթը նայում է լճակին. Զավթում զարմանքի նկատողությամբ մի խումբ սահմանապահներ և աղջիկներ յորդում են սահմանապահների յերգը: Ջերեկվում է ծերուկ-ջրաղացպանը:

Ջրաղացի վարիչ. — Բարև զավակներ:
Սահմանապահներ. — (Խմբովին) Բարև հայրիկ, բարև ... ընկեր ջրաղացպանին վողջույն...
Ջրաղացի վարիչ. — Ժամանակ եք անցկացնում...
Սահմանապահներ. — Ժամանակ ենք անցկացնում: Հանգստի որե:
Ջրաղացի վարիչ. — Լավ էլ անում եք... ժամանակ անցկացրեք, խանի դեռ յերիտասարդ եք:
Սահմանապահներ. — Ժամանակ անցկացնել ծերուններին էլ կարելի է.
Ջրաղացի վարիչ. — Չէ, էլ են չի.. ինչ վոր զավել ժամանակն էր... (հոգոցով) մեր զվարճությունը խուլերը կերան:
Նորան. — Ինչ խուլեր:
Ջրաղացի վարիչ. — Էսմեն տեսակի կալվածատերերն ու իշխանավորները: (ձեռքը թափահարելով) Է՜ է... ինչին է պետք հիշեմ... (Լենային) կենդանի, աղջիկս, լավ կանչիր հյուրերին խոն-ջորով հյուրասիրեյիր:
Լենա. — Առաջարկել եմ, չեն ուզում.
Նորան. — Շնորհակալ ենք, հայրիկ. մեր այդում այդ բարիքից վորքան ասես...
Մախմեդ. — Միայն թե ջերմանդ բաց արա:
Ջրաղացի վարիչ. — Դե վոր եդպես է, ուրախությունն արել չեկ մատաղ... (գնում է դեպի ջրաղացի խորքը)
Նորան. — Չեկեք ընկերներ, թափառենք ջրափին...
(սահմանի հենարանների տակ, յերգելով հեռանում են ջրաղացի գավիթից):
Սորոկին. — (Դառնալով Լենային) Սպասեցեք, դե մի անել տեսնեմ ինչպես յերգավ Լենոչկա:
Լենա. — Ինչ պարծենալին եք... Թե վոր մենք հավքեն թե շատ անգամ ենք հանդիպել, իսկ դուք ամբողջ բացակայում եք...

891.71
Բ-62 ար.

2

21 JUL 2006
NOV 2010

Սորոկին. — Ախպար, դուք հենց առաջին հանդիպումից առաջին անգամից ինչ դուր յեկաք:
Լենա. — Այդ ինչո՞վ յես չեկ դուր յեկա. դեմքո՞վ. ինչ նմաններ շատ կան, ուրեմն բոլորին էլ պետք է բացատրվեք:
Սորոկին. — Վոչ միայն դեմքով.. այլ և կուլտուրայով.
Լենա. — Մեծ բան է էլի.. վոր վերջացրել եմ յոթնամյակն ու ակումբավար եմ դարձել գյուղում:
Սորոկին. — Չէ, չէ, դուք շատ խելոք եք, շատ կարդացած. Ամեն տեսակով լավն եք...
(Լենան ծիծաղում է)
Լենոչկա դուք ինչ դուր եք գալիս, այնպես եք դուր գալիս, վոր նկարի նման չեկ կկախեի պատից ու կնայեի ուպամիս շարք..
(Լենան ծիծաղում է).
Ծիծաղում եք: Անկեղծությանս եմ արտահայտում: Դե խոսք է, այդ բանում յես չեկ չեմ հասկանում. չէ վոր յես առաջին անգամն է, վոր ծառայում եմ սահմանի վրա: Սպասեցեք, մինչև ծառայությանս վերջը այնպես պետք է սովորեմ, վոր չեկ էլ ամաչեմ:
Լենա. — Խնդրեմ. Ուրախ կլինեմ չեկ համար:
Սորոկին. — Դե ասեք տեսնեմ, ա... այնպիսին, վորպիսին եմ, իր առաքինությամբ կարո՞ղ է դուր գալ չեկ:
Լենա. — Միայն առաքինությունը քիչ է. պահանջվում է նաև բնավորություն:
Սորոկին. — Դե, մեր բնավորությունը հայտնի յե արդեն, կարմիր բանակայինի բնավորություն է:

4132
39

Լենա. — Կարմիր բանակայինները էլ են տարբեր լինում. բայց այդ քիչ է, պետք է սերը վաստակել, արժանանալ...
Սորոկին. — Ուրեմն, վորպեսզի չեր համաձայնությունը ստանամ, նախ հարկավոր է առաքինին, հետո բնավորություն, իսկ հետո սեր վաստակել ... չերկար պատմություն...
Լենա. — Իսկ դուք ինչպե՞ս եք կարծում, մեկ տեսնել և ամեն ինչ պատրաստ է... Չէ, սիրելիս...
Սորոկին. — Ինչ ասում է, վոր այդ ամենը ձևականություն է: Գլխավորը է հավատալ մարդուն.
Լենա. — Վոչ թե հավատալ այլ ստուգել է պետք: Չստուգված մարդուն հավատալ չի կարելի:
Սորոկին. — Դե լավ, ինչպե՞ս ապացուցել չեկ: Չես նույնիսկ կարգախնդում էլ (նայելով) յերկար ժամանակ յերբեմն չեկ եմ իշում...

05 MAR 2013

Էհ, թե ինչ...

Սորոկին.— Ծիծաղաշարժ լուռ է. հասկացա... ինչպես չեմ տեսնում ծովն այնպես, ինչպես հիմա: Չեմ մտածում եմ.— Ինչ լավ կլիներ յերբ աղջիկներն էլ սահմանապահներ լինեին. կը նստեին մեր կողքին, կզրուցեինք և միասին սահմանը խախտո-ներին կհետևեինք

Լենա.— (Ժպտալով) Զրկված...

Սորոկին.— Այդ յես հենց այնպես ասացի... հաճելի ժամանա-ցության համար:

Լենա.— Իսկ չեմ սարսափելի չէ՞ նստել գաղտի ծածկարա-նում, չէ որ սահման խախտողներն էլ են զենք ու-նենում: Զարհուրելի յե...

Սորոկին.— Ոչինչ չկա զարհուրելի... խորհրդային սահմանն ենք պահպանում:

Լենա.— (խորամանկորեն) Իսկ ինչ կլիներ և դուք ինչպե՞ս կվարվեիք, յերբ յես լինեի սահման խախտողը: Ասենք, որովհետև դուք նստած եք գաղտնի թագստարանում իսկ յես հանդիպում եմ ձեզ (կոկետությամբ) այս տես յես ինչպի-սին եմ... դու ինչ ինչ կանեիր...

Սորոկին.— Այդպիսի խոսակցություններ ինչի՞ են հարկավոր, այդ լինել չի կարող... դուք մեր մարդն եք, հայեր ար յեք, ինչու խոսել այն բանի մասին, ինչը լինել չի կարող:

Լենա.— Ուզում եմ ձեզ փորձել:

Սորոկին.— ...ոֆան էլ յես ձեզ համակրելիս լինեի — այնուամե-նիվ կձերբակալեի:

Լենա.— Իսկ յերբ չհանձնվեի... յերբ դիմադրեի...

Սորոկին.— Ինչ արած... նախազգուշացնելուց հետո կրակեա-յի տեղն ու տեղը...

Լենա.— (կարճ պաուզայից հետո) Ճիշտ է:

Սորոկին.— Էհ, թե խորամանկն եք հա... ամեն կերպ հարցիս խուսափում եք: (Սահմանապահները վերադառնում են աղջիկների հետ: Լենան հետույթ է քաշվում Սորոկինից).

Մախմեդ.— (Ալիֆով ձայն է անում Սորոկինին) Սիրաբանությո՞ւն: (Սորոկինը բարկացած ձեռքը վրա է բերում):

Եղիան.— (Լենային) Ձեզ մոտ շատ լավ է... Լճակ, անտառ, յեր-կինք և մարգագետիններ... իսկական ամառանոց:

Մախմեդ.— Միայն թե սատկներ քիչ կան, յես հարցը սատկներ

մինչև յերկինք սիրում եմ: (Աղջիկները ծիծաղելով՝ իջնում են իրար մեջ)

Սորոկին.— Իսկ ինձ ամենից շատ լճակն է դուր գալիս, սիրում եմ լողանալ:

Զայն.— Դրա համար էլ դու այդպես հաճախում ես այստեղ: (Ծիծաղ)

Եղիան.— Զլողանձնել առողջ մեկ անգամ էլ:

Զայն.— Յես համաձայն եմ: Ջուրը ուղղակի դեպի իրեն է կչում:

Մախմեդ.— Այդ մասին Սորոկինն էլ է ասում... (Ծիծաղ)

Լենա.— Ինչ եք կպել նրանից...

Մախմեդ.— (Քարի մյուսով) Նախանձում ենք նրան՝ ընկեր Լենա: նախանձում ենք:

Լենա.— Հիմարություն: (Մոտենում է Զրաղացպանը):

Զրաղացի վարիչ.— Նայում եմ ձեզ և յես էլ եմ նախանձում. Միթե այդպես եր ցարական բանակում: Չեմ ա-սածներ եին փչում և հայհոյում եին... ամեն ինչ անում եին, բայց թե ամենից դժվարը են եր, որ մարդու տեղ չեին դնում. Ծի, զահելներ, թող յես ձեր տարիքին լինեի, միթե տեղս այդպես կանգնած կմնայի. հողը կոտորելով տակին կայրվեր.

Մախմեդ.— Ճիշտ է, յեկեք ժամանակ չկորցնենք: Կպարենք:

Զայներ — Ֆոկստրոտ:
— Պոլկա, պոլկա:
— Վալս:
— Յեկեք բոլորն էլ միասին: (Ծիծաղ).

Եղիան.— Շարվեցեք զույգ, զույգ...

Զայն.— Ամեն մարդ իր սրտի հավանածով:

Մախմեդ.— Սորոկին, լսում ես...

Եղիան.— Զգաստ, խումբը զարմանահրաշն է..

(Պարերի թունդ ժամանակ, աղջկանց, բարձր վիճա-կի ձայնից սրաֆրոցով դեպի յերկինք է բարձրանում կանաչ ռա-կետը: Պարն անմիջապես ընդհատվում է).

Տագնապ է... հավաքվի՜...

(Սահմանապահները շտապ հեռանում են դեպի ուղեկալ):

Լենա.— Ինչ՞ է պատահել:

Զրաղացի վարիչ.— (Նայելով առաջ) Անտառը վառվում է:

Լենա.— (Անտարբեր) Դատարկ բան է:

Զրաղացի վարիչ.— Իսկ են յերիտասարդը համա թե սիրահարվել է վրադ...

Հենա.— (Նորից պնդելով) Սորոկինը. հա՛, նա շուտով իր ցավը կմոռանա:

Զրաղացի պարիկ.— Այո, սաստված:

Վարագույր

Պատկեր յերկրորդ

Գործողությունը կատարվում է ուղեկալի գրասենյակում: Պատուհանի տակ յերեւում է պահակը, սեղանի մոտ ուղեկալի պետն է, գրում:
Մտնում է հերթապահը

Հերթապահ.— Ընկեր պետ, կարգախումբը (նարյադը) պատրաստ է սահման մեկնելու համար:

Ուղեկալի պետ.— Բերել:
(Մտնում են սահմանապահներ Մախմեդը և Սորոկինը)

Մախմեդ.— (Խոսում է հատուկ առոգանությամբ): Ընկեր պետ, Սորոկինը և Մախմեդը ....ը ներկայացել են, սահման գնալու համար:

Ուղեկալի պետ.— Հանգստացե՛լ եք, ընկերներ:

Մախմեդ.— Հանգստացել ենք:

Ուղեկալի պետ.— Առողջությունդ ինչպես է ընկեր Մախմեդ:

Մախմեդ.— Լավ է, ընկեր պետ:

Ուղեկալի պետ.— Ռուսաց լեզվի գործն ինչպե՞ս է...

Մախմեդ.— Շնորհակալ եմ. յես մորթիս պատրաստվել նայիկ, օգ-նում է: Ինչ հիմա ռուսաց գրեն կարդալում:

Ուղեկ. պետ.— Դուք գնում եք պահպանելու պետական սահմանները ձախ թևում, գաղտնի ծածկարանը: Դասավորվել թփուտում, պառկած յողենու մոտ, արահետին կից, որը տանում է դեպի 147 սահմանագծային սյունը: Խնդիր.— բոլոր անձնավորությունները, որոնք գաղտնանշան չունեն, ձերբակալել և ներկայացնել ուղեկալ: Գաղտնանշանն է.— Վարկան, Կուրսկ:

Մախմեդ.— Այո. Մեկնել պահպանելու պետական սահմանները, ձախ թևում, գաղտնի ծածկարանը: Դասավորվել թփուտում, պառկած յողենու մոտ, արահետին կից, որը տանում է դեպի 147 սահմանագծային սյունը: Խնդիր.— բոլոր անձնավորությունները, որոնք գաղտնանշան չունեն, ձերբակալել և ներկայացնել ուղեկալ: Գաղտնանշանն է Վարկան, Կուրսկ:

Ուղեկալի պետ.— Հարցե՞ր կա՞ն:

Մախմեդ.— Հարցեր չկան:

Ուղեկ. պետ.— Կատարեցեք:

Մախմեդ.— Պատրաստ եմ... (միաժամանակ շուռ է գալիս, սահմանապահները գնում են: Ուղեկալի պետը շարունակում է գրել: Ներս է մտնում հերթապահը):

Հերթապահ.— Ընկեր պետ, սահմանից այն կողմ, ձախ թևում, 135-րդ սահմանանշանային հետևը, խորքում լսվում է շան "անհանգիստ" հաչոց: Ֆորպոստների վրա շներն այդպես չեն հաչում... Ֆորպոստում մառախուղ է, ասես թե ծխով լցված լինի:

Ուղեկալ. պետ.— Կանչել ընկեր Կոզլովին:

Հերթապահ.— Լսեմ, կանչել Կոզլովին (գնում է).
(Մտնում է Կոզլովը):

Կոզլով.— Ընկեր պետ, կարմիր բանակային Կոզլովը ձեր հրամանի համաձայն ներկայացավ:

Ուղեկ. պետ.— Ինչպե՞ս է տրամադրությունդ ընկեր Կոզլով:

Կոզլով.— Գերազանց է, ընկեր պետ:

Ուղեկ. պետ.— Կարգին կերե՞լ ես թե չէ:

Կոզլով.— Ինչպես պետք է:

Ուղեկ. պետ.— (ակնարկելի շեշտով): Ծառայությանդ վերջին ամիսն է ուղեկալում...

Կոզլով.— (տխրության շեշտով) Այո... վերջին, ընկեր պետ.
(կարճ պաուզա):

Ուղեկ. պետ.— Հետո ի՞նչ ես անելու, սովորելու՞ ես:

Կոզլով.— Այո... սովորելու յեմ: Ռազմական գնալ:

Ուղեկ. պետ.— Ճիշտ է: Կեցցե՛ս...

Կոզլով.— Անպայման. (պաուզա):

Ուղեկ. պետ.— Այ. թե ինչ ընկեր Կոզլով...

Կոզլով.— (Ուշադրությամբ) լսում եմ.

Ուղեկ. պետ.— Գիշերը այն կողմ, 135 սահմանանշանի հետևում, խորքերից շների կասկածելի հաչոց է լսվում: Այդտեղ է պատահել. Վորևէ մեկը անցնում է մեր կողմը: Այդ տեղամասում մառախուղ է: Ուղևորվեցեք այնտեղ: Դիտելու համար, հարմարին տեղ գտնելը քո ընտրությանն եմ թող-նում:

Կոզան.— Կա: Ուղեկցորդել 135 սահմանակայան մոտ: Դիտելու համար, հարմարին տեղ գտնելը մնում է իմ ընտրությանը:

Ուղեկ. պետ.— Կատարեցեք:

Կոզան.— Կա: (ուղիղ շուռ է գալիս և գնում)

Ուղեկ. պետ.— (Նրա հետևից, ինքն իրեն) Լավ տղա յէ (մտածմունքի մեջ ընկնելով):

(Լուսամուտը թակում են):

Ա՜, Մարուսյա. (Բացում է պատուհանը):

Մարուսյա.— Ինչո՞ւ տուն չես գնում: Թե՞ վոր հիմա քո պաշտոն ժամն է:

Ուղեկ. պետ.— Կավոր սրտի, յես դեռ աշխատանք ունեմ:

Մարուսյա.— Ամենը ընդամենը խառն ես հոգու և մեկ ժամով էլ կողքս մոտ չես անցնում, միայն գիշերները յես գալիս:

Ուղեկ. պետ.— Ախ վաղը, խաղաղությունը մինչև խաղաղ յերկրը պաշտպան ժամանակ ունեմ, այն ժամանակ ամբողջովին քո տրամադրության տակ կլինեմ:

Մարուսյա.— Վաղը-վաղը... Թե վոր մեկ ամիս, մի՛ ինչ ամուսնացել ենք: Ինչ կլինի հետագայում:

Ուղեկ. պետ.— Հետագայում; Թշնամական արշավանքներից կվերադառնա, ավելի շատ ժամանակ կունենամ, ավելի կզբաղվեմ քեզնով (Մարուսյան ծիծաղում է) Դու ինչ ես ծիծաղում:

Մարուսյա.— Հիշեցի, թե դու ինչպես էիր ինձնով զբաղվում, երբ խաբեցիր և այս խավար անկյունը բերիր:

Ուղեկ. պետ.— Խավար անկյունը...

Մարուսյա.— (Բարի ժպիտով) Վոչ... հանգստի և կուլտուրայի պարկը:

Ուղեկ. պետ.— Խաբեցի՞...

Մարուսյա.— Վո՛չ... գրավելով ինձ, հրապուրեցիր:

Ուղեկ. պետ.— (թեթև ժպտալով) Հիշում եմ մեր սրտահույզ պայմանը, վոր կանաչավոր հիմուններով եր կապված:

Մարուսյա.— Այդ այդպես է, բայց առանց գեղեցիկ նկարագրության գլուխ չեկավ:

Ուղեկ. պետ.— Այդ նրանից է, վոր յես հոգով արվեստագետ եմ...

Մարուսյա.— Խորամանկության շաղախով:

Ուղեկ. պետ.— Քո ներկայությունն ինձ վոգեվորում եր:

Մարուսյա.— Ա՜, թե ինչու էիր այնպես նկարագրում բնությունն ուղեկալում.— ուղեկալ չէ, այլ ամառանոց:

Ուղեկ. պետ.— Միթե՞ ճշմարիտ չէ... (լայնորեն տարածելով ձեռքը դեպի լուսամուտ) Նայիր...

Մարուսյա.— Մի քիչ այդպես չէ: Ճահիճների և մոծակների մասին չխոսեցիր:

Ուղեկ. պետ.— Մոռացա, յերդվում եմ ինչով ուզես...

Մարուսյա.— Մոծակների ամպերի մասին...

Ուղեկ. պետ.— Ուղղակի աչքաթող եմ արել:

Մարուսյա.— Քո կողքերում վխտացող գայլերի մասին:

Ուղեկ. պետ.— Հիշողությունս եր դավաճանել...

Մարուսյա.— Իսկ ուղեկալում քո նկարագրած գիշերները՞... Ինչպե՞ս էիր նկարագրում... ինչպես Լերմոնտովը:

Ուղեկ. պետ.— Մեղք եմ գործել... նախորոք կարդացել էի:

Մարուսյա.— (Ծիծաղելով) Այդ զգացվում եր:

Ուղեկ. պետ.— Միթե այդպես էլ չեղավ ինչ վոր ասում էի (մոտիկ ձեռքի շարժում) տե՛ս լսիր... ինչ լռություն է... հանգիստ... մենակություն... կարծես թե հոգու շնչառությունն ես զգում, իսկ յերկնքում աստղերի [illegible]:

Մարուսյա.— (Նայելով յերկնքին) Նույնպես այդ բոլորը քո յերևակայության մեջ է: Վոչ մի աստղ չեմ տեսնում: Միայն ամպեր են: (նայելով շուրջը, անտառներին) Յես անտառում լսում եմ ճարճատյուն, կարծես դիվերսանտներ են անցնում քո անտառապատ բլուրների միջով...

Ուղեկ. պետ.— Այդ պատահում է, պատահում է... իմ տեղամասի բնությունը նրան էլ է դուր գալիս:

Մարուսյա.— Այդ մասին դու այնքան էլ չէիր նկարագրում: Վոչ էլ գիշերային խավարում հրաշալիությունների մասին:

Ուղեկ. պետ.— Բոլորը չէի կարող հիշել...

Մարուսյա.— (Խնդալով) Դե, խաբեբա...

Ուղեկ. պետ.— Ուրեմն հիասթափվել ես իմ ամառանոցից:

Մարուսյա.— Իմ բախտից, յես այնքան էլ քո նկարագրություններին չէի հավատում:

Ուղեկ. պետ.— Բայց և այնպես ձանձրանում ես:

Մարուսյա.— Յերբեմն-յերբեմն, վոչ-վոչ: Մեծ յերեխաներին, մարտիկներին դաս տալը, վարժեցնելը է խանգարում

յերեխաներին։ Դե, հետո էլ... ուղեկցողի պես ընկեր Խիտրովը հետաքրքիր յերիտասարդ է...

Ուղեկ. պետ. — (ցավելով) Շատ հաճելի յե։ (ծխախոտը խփելով ափին) Ասացեք, այ կուզեի կարողություններս և չի նայել։

Մարուսյա. — Համբույրով, թեկուզ հենց վաղը։

Ուղեկ. պետ. — Շատ լավ։

Մարուսյա. — Դու գոնե ինձ գրասենյակ թողնեիր, նամակի կողքին... Չեմ խանգարի...

Ուղեկ. պետ. — (Շփոթված) Չի կարելի, խանգարողները, չի թույլատրվում։

Մարուսյա. — Ինչ է, դիվերսանտ եմ, ինչ եմ։

Ուղեկ. պետ. — Չի կարելի, օրենքն այդպես է։

Մարուսյա. — (Խղճալի) Գոնե դու գիշերվա ատրով համբուրեիր ինձ, թե չէ աղջկա պես կանգնել եմ պատուհանի տակ։

Ուղեկ. պետ. — (Ավելի շփոթված) Համբույրով... բայց անհնարին է... Էլի այնտեղ պահակ է կանգնած...

Մարուսյա. — Իսկ դու հրամայիր թող մեջքն այս կողմ դարձնի։

Ուղեկ. պետ. — Կարգը այդպիսի հրաման չի նախատեսում Նա։ (Պահակը պատուհանի տակ շուռ յեկավ իր հետ է նայում։ Նրա դեմքի վրա խորամանկ ժպիտ կա)։

(Շտապ) Ինքը շուռ յեկավ։ Շուտ...

(Գրկվում են)

Մարուսյա. — (Դուրս գալով, հայացքը նետելով պահակին) Դու տես այն կողմն է նայում, այ ճիշտ... (Նորից են գրկվում)։

Ուղեկ. պետ. — Դե, բարի գիշեր, ժամանակն է, վոր նա յերեսն այս կողմը դարձնի։

Մարուսյա. — (փախչելով) Յերբ գաս արթնացրու։

Ուղեկ. պետ. — Լավ... (Նշանակալից կերպով հազում է և պատուհանը փակում) (պահակը դեմքի վրա խորամանկ ժպիտը պահած շուռ յեկավ)։

Վարագույր.

Գործողությունը կատարվում է սահմանային հետախուզական կետում. Հետախուզության կապիտանը քարտեզի վրա նշում է

«Ռեծնոր» ճանապարհը։ Դիվերսանտը հագել է խեղճ գյուղացու հագուստ։

Կապիտան. — Մինչև այս տեղը յեկ մեր մարդը (ուղեկցողը) կտանի... Այստեղից յեկ արահետ ցույց կտա, վորն անցնում է մացառուտներով և ճահճուտով։ Արահետը յեկ կտանի մինչև այս անտառակը։

Դիվերսանտ. — Պարզ է։

Կապիտան. — Նրանից դուրս գալով, դուք կանցնեք բաց տեղով դեպի հյուսիս, անցնելով նրանց ուղեկալը։ Ուղեկալը կմնա աջակողմում։ Մոտավորապես յերեք հարյուր մետր վրա։ Քարշառում կհանդիպի փոքրիկ մացառուտ, վորը կարող է պետք գալ։ Այսպիսով դուք կհասնեք մինչև փոքրիկ գետակը։ Թեքվելով ձախ, դուք ջրի միջով կգնաք վորովհետև կարելի յե հետո, վորպեսզի հազողի քաջցնել յեր հետքերը շներից, յեթե յեկ հետապնդելու լինեն։

Դիվերսանտ. — Այդպես։ Պարզ է։

Կապիտան. — Շարիք չի լինի լողալ. վորովհետև գետը խորը չէ, բայց շալվարն ու ծնկավոր կոշիկները պետք է հանեք, թե չէ ցեխը կանկած կհարուցի ձեզ հանդիպողների մեջ, յերբ դուք խճուղով քայլելիս լինեք։

Դիվերսանտ. — Հասկանալի յե։ (Ծխախոտը վանդահարում)։

Կապիտան. — Լսում եմ։ Ինչ... կարմիր բանակային։ Անմիջապես նրան այստեղ բերել. ինչ մուտ։ (Դիմելով դիվերսանտին, հուզված)։ Խորհրդային սահմանապահն է ձերբակալված։

Դիվերսանտ. — Սահմանապահն...

Կապիտան. — Այո. իսկական խորհրդային սահմանապահ։

Դիվերսանտ. — Ձեր գործը հաջող է ուրեմն։

Կապիտան. — Ավելի քան հաջող է։ Նրանք վերձակում այդ մի գանձ է։ Շարունակում ենք... Ցույց տալով [illegible] կգնաք աջով հինգ կիլոմետր մինչև դամբը և [illegible] ջրաղացը։ Ահա այս է... Այստեղ գրաղապակնին կամ նրա աջքերն կասեք պայմանանշանը նրան, յեկ ցույց կտան հետագա անցնելիք ճանապարհը։

Դիվերսանտ. — Հասկանալի յե։

Կապիտան. — Իսկ հիմա յես յեկ ցույց կտամ պատուհանից [illegible]

տերը...(Բացում է պատուհանը, նախ ինքն է հեռադիտակով նայում հեռուն դեպի գիշերային խավարը, հետո հեռադիտակը տալիս է դիվերսանտին)։ Ահա՛, նայեցեք այստեղ։ Դուք տեսնում եք այնտեղ մեծ, խավար քարերը բարձրունքի վրա։ Այդ նրանց - խորհրդային ուղեկալն է շրջապատված ծառերով։ տեսնում եք

Դիվերսանտ.— Տեսնում եմ։

Կապիտան.— Այդ զորանոցի լույսն է, ուր գնալու եք դուք։

Դիվերսանտ.— Իսկ ինչու յե այնտեղ էլեկտրական լույս վառվում.

Կապիտան.— Այդ զորանոցը դիմաց ունի։ Նայեցեք աջ. այնտեղ էլ են լույսեր յերեվում։ Այդ կոլխոզի վարչությունն է և ակումբը։ Զորանոցը, ավելի ճիշտ դիմացինն է նրանց լույս տալիս։

Դիվերսանտ.— Ամեն ինչ հասկանալի յե։ (Վերադարձնում է հեռադիտակը)

Կապիտան.— (Փակելով լուսամուտը) Խավար օդերը է, չորսանորում մշուշ է։ Ամեն ինչ կարգին։

Դիվերսանտ.— Վտանգավոր չե՞ք անցնել ուղեկալից այդքան մոտիկ։

Կապիտան.— Ընդհակառակը՝ ձեզ յերաշխավորում եմ, որ այնտեղ ավելի քիչ վտանգ կա։ Այդպիսի մոտիկում հասկացեք թե նրանք խեղարկված ... ունենան։ Միշտ յերաշխավորվում է, որ սահմանի խախտողը, ուղեկալից միշտ հեռու յե անցնում, իսկ դուք հենց դիտմամբ հակառակն արեք, անցեք մոտիկից։

Դիվերսանտ.— Այդ ինձ չի վախեցնում։ Գլխավորն ինձ համար սահմանն այստեղ անցնելն է։ (Մատով ցույց տալիս քարտեզի վրա)։ Առաջին գիծը մացառուտներ են և ճահճուտը։ Այստեղ նրանց գլխավոր թաքստարաններն պետք է լինեն։

Կապիտան.— Ձեզ կտանի մեր ուղեկցողը, որը շատ փորձված մարդ է։ Դուք չեք խաբվի։ Կարող է նույնիսկ ձեզ հետ վերցնել հատուկ դեղակտորներ։ Այդ կոչեք չեք յերբ չեք հեռացնելու ժամանակ շատ տեղ չեք հեռանա։

Դիվերսանտ.— Միջոցը ցույց թե լավն է, բայց յերբ բռնեն, միանգամից կասկածել կարող են։ Ուղեկալում փորձված մարդիկ են։

Կապիտան.— Դե, ինչպես կուզեք, այնպես էլ արեք...

Դիվերսանտ.— Հանձնարարությունն, ինչ թվում է, կրկնել հարկավոր չե։ Մենք յերեկ յերկար խոսել ենք։ Ամեն ինչ պարզ է։ Բայց դրանից ինչ մոտ անելիքներ սխեման կա, չէ՞ որ փոխվի։

Կապիտան.— Հանձնարարության կատարման գլխավոր պայման ժամանակի ճշտապահության մեջ է։ Ժամանակ չկորցնել։

Դիվերսանտ.— Հասկանալի յե (Վեր է կենում)

Կապիտան.— Հա՛, ինքնությունը, որը խորհրդային քննչական չեմ և ճիշտ ... ունի չի գործադրում. Այնպես յերբ անհաջող վերջանա, աշխատեցեք մի կերպ տակից դուրս գալ ու հազար հերյուրներ հորինել։ Յերբ ձեր կապը հետախուզության հետ ապացուցեն մի քանի տարով հեռավոր թիկունք կուղարկեն ձեզ։ Իսկ յերբ իմանան ձեզ տրված հանձնարարության մասին՝ կգնդակահարեն։ Այնպես որ ինչ էլ լինի, մի կերպ չխոստովանեք ձեզ.

Դիվերսանտ.— Այդ ինձ հայտնի յե, պարոն կապիտան։ Ինձ ստանան յերբ քննչի կերպարանք առած միևնույնն է ինձ չի կարող բացահայտել։

Կապիտան.— Ճիշտ է, իսկ հիմա թույլ տվեք բարի ճանապարհ մաղթել, աստված ձեզ հետ...

Դիվերսանտ.— Շնորհակալ եմ, պարոն կապիտան։ Ամեն ինչ կատարված կլինի։ (Սեղմում են միմյանց ձեռքը։ Դիվերսանտը գնում է։

Կապիտան.— (Ծխելով և խորը ներս քաշելով ծուխը. Քայլում է սենյակում) Այո... Վճռական յե, և վող մարդ... Սա անպայման կիրագործի

(Բախում են դուռը).

Կապիտան — Այո՛, մտեք... (Մտնում է քննիչը).

Քննիչ — Պարոն կապիտան, մեր կողմում ձերբակալված սահմանապահը. ձեր հրամանով ներկայացնում եմ...

Կապիտան.— (Արագացնելով) Ահա՛ թե ինչ... Շատ լավ հնա-վաքի յե։

Քննիչ.— Նա պահանջում է, որ ուղեկալը վերադառնա...

Կապիտան.— Սպասե՛ք (Ծիծաղում է) ինչ շտապողն է. Մի՛քիչ կսպասի։

Քննիչ — (Ծիծաղելով) Կսպասի պարոն կապիտան.

Կապիտան.— Բերեք մի տեսնեմ... նայենք ինչպես է:

Քննիչ.— Լսում եմ պարոն կապիտան... (դուրս է գնում):

Կապիտան.— Հետաքրքիր է... (ուսերը թոթվում է ուժգին) Հետա- քրքիր է նայենք ... (դուռը բացվում են) Այո՞...

(Քննիչն ու Հերթապահը ներս են բերում Կոզանին: Կոզանի գլ- ուխը վիրակապված է: Պառուկա):

(Կապիտանը նայում է Կոզանին, նայում է նրան վրայից մինչև գլուխը): Առողջ ինչպես է:

Կոզան.— Կասկած արդեն չես այդ ասել չեմ կարող: Այդ մա- սին կհաղորդի մեր զորքի հրամանատարը, չէ՞ որ իմ մասին հարցում անի:

Կապիտան.— Ինչ տարբերություն հետո իմանալ թե հիմա:

Կոզան.— Այդ հարցի պատասխանը ես իմ կարծիքին ունեմ.

Կապիտան.— Ինչո՞ւ անցար մեր սահմանը:

Կոզան.— Դուք այդ մասին ձեր զինվորներից հարցրեք, որ- ոնք գալով մինչև, նրանք կտրոտեցին լարերը, խա- խտելով սահմանը հետախուզական արահետի մոտ:

Կապիտան.— Իսկ ես հակառակն եմ կարծում, դու ինքդ հար- ձակվել ես մեր զորամասի վրա անցնելով մեր սահմանը:

Կոզան.— (հանգիստ) Ո՛չ, այդ սարքված կորոգում էր: Չեմ կոր ասելու ձեր զիտության: Այդ չեմ այժմյան է- ման չի նման:

Կապիտան.— Տանել սրան: (Հերթապահը տանում է Կո- զանին): (Քննիչին) Տես ինչպես է դուրս գալիս:

Քննիչ.— Խիստ լռակյացն է:

Կապիտան.— Առնչված ես նրա հետ մի քիչ պարզվելու... Խիստ բնավորություն ունի:

Քննիչ.— Շատ յերևույթին կուսակցական է:

Կապիտան.— Կոմիկ, կուսակցականները նույնպես նրանցից են ունենում: Անհրաժեշտ է նրա բերանից դուրս հանել ... պարզաբանների դասավորությունը, նրանց վրն- ված ուժերը, վորպեսզի մեր աջերը կարողանան անցնել: Յերբ մենք կարողանանք նրանից քաղել մի մանրամասն տեղ իմանալ- այդ արդեն առավ և հետո կանեն նրան հանձնարարել

մեր կողմը: Հանձնարարում եմ անձնապես քեզ: Քննության ընթացքի մասին ինձ միշտ տեղյակ պահիր:

Քննիչ.— Լսում եմ, պարոն կապիտան:

Կապիտան.— Հետո հիշեցնել զրաղարկային բուրդակոմին, վոր այսօր նա չէ իր կողմից հայտարարի վորև «ընկերոջ», սահմանապահներից:

Քննիչ.— Նրան այդ մասին հաղորդված է: Ուղարկը նրան այդ հանդիպում մեծ զգուշություն կարող է ցույց տալ:

Կապիտան.— Խորհրդանշն է քանը և վոչ անհետանիլիկը. (խիստ) Այդ հանձնարարությունը պետք է ան- պայման կատարել: Հակառակ դեպքում մենք նրանից չենք թողնի մեզ մոտ: Միայն յերբ այդ հանձնարարությունը կատարի...

Քննիչ.— Լսում եմ, պարոն կապիտան:

Կապիտան.— Բոլորը: (Քննիչը գնում է):

(Կանգնելով արտի վրայից. հուզված քայլում է սե- նյակում: Առանց նեղության ինչ համար լեզու յետ բերի- նքանակի դեմ: Առում են, անհաջողությունները գալիս է այ- տեղից, վորտեղից չես էլ սպասում: Ամենուրեք այսպես է գնում նայել հաջողության հետ: Չեմ հասկանում:

Վարագույր

Յերկրորդ գործողություն

Չորրորդ պատկեր

Գիշեր է ուշ երեկոյան: Հետևը պլանում սահմանագծային այուն է: Ծառերը մութից մայրամուտի է: Այրված յերկինք: Արահետ: Մահմեդն ու Առողչիկը թաքնվել են թփերի հե- տև մեջտեղը մեջքի, դեմքերը դեպի սահմանը դեպի բի- կունք: Հագնված և զգույշ աչքանց են դնում: Այսպես անց- նում է յերկար պաուզա:

Առողչիկ.— (ինքն իրեն) Ասես թե թփուտը շարժվեց: (Ը- վում է հողին և ունկնդրում) Վոչ. այդ ինչ ը- ված: Յերբե շարժվեր աղմուկ կլիներ: (Առաջելով մեջ:

ջուրը բարձրացրեք, նորից քարշակ: Թերթեց աչքով: Վերջինս
ընկնել: Թեքել ջուրը, լցրել լողալուն ու անսողուրյունը)
Ճյուղը կոտրվեց: (Լուսնյակը հոգոց հանեց) Եհ, Լենինգրա-
դու արտիս մեջ ես խաղալ ու ծաղկել: (դադար. կցանտուրյան)
Ինչ վոր բան խշշաց: Թանաքի բան է: Քամին էր զրուցե
վրայով քշում տերևները: (Մահմեդն առանց
թեքելու ջուրը, ձեռքը անցած յերունցով խփեց հրապարակի
վորպես պատասխան լավեց նույնը: Խնձ հրեն).
Գեմ քնում, չեմ քնում, մի վախենա: (դադար) Այո... այո
կարգորեմ ազատագրման կռանեմ, և զուգե թե ավելին եմ:
Բանկուրյան կրասատավեմ: Ուղեկալում և նա ինձ կենդ.
Լենան կարճատար Լենինյան անկյունում: Եհ, և յես այ-
պես քեզ կտեղմեմ գոտիս, վոր հոգիդ մեջքդ դուրս թռչի.

Մահմեդ. — (թեքելով ջուրը) Ահա... Ինչ ես փսփսում, Լենինգի ձայն, գիտեմ հանեիր... սահման եմ պահպանում:

Սորոկին. — Քնացել եմ, ատաման... (դադար: Մահմեդը վերը յերկարացրեց: չ... հրեն Սորոկինի (մոտենալով շղեց ջուրը) Ով է.

Մահմեդ. — Ձախ... Առա...

Սորոկին. — Աղավը խշշաց...

Մահմեդ. — Յերկուսն են զալիս.

Սորոկին. — Մեկ վրա յեն զալիս: (Թեքվեց դեպի գետը, ամուր սեղմելով հրացանը).

(Մահմեդը սողալով բարձրացեց բլուրի հետև: Լռություն: Մակարի մեջից, լուռ խայլելով, դուրս սողացին յերկու անծանոթություն: Գնում են Սորոկինի վրա: Դեմեներից աջ... յող, մեղմ և բկկած ձայնով գոչեց Մահմեդը)

Մահմեդ. — Կանգ առ...

Սորոկին. — (նամարդու թե նույն վարկյանին առաջ նետվեց և նույնպես) յերկերից վեր...

Ձայն. — Վրեկաղաց

Մահմեդ. — Կրակի... (Մահմեդը ու Սորոկինը կրակում են հրացանները)

(Շունկով) Ընկեր պետ, ժամայության ընթացքում վոչ մի դեպք չի պատահել:

Ուղեկ. պետ. — Շարունակեցեք ծառայությունը.

Մահմեդ. — Կա:

(Գնում են: Մահմեդն ու Սորոկինը նորից գրավում են իրենց տեղերը):

Սորոկին. — Ինտերնացիոնալություն: Ջեկ յերգը է ազատ քնում մեր պետը: (Ինչ վոր տեղ ծղրտաց մի թռչուն).

(Իրենով Մահմեդին) Լսում ես... աղջամուղջն է:

Մահմեդ. — Այդ փայլակորն է քեզ արթնացնում և իր լենակին է հիշում:

Սորոկին. — Դե, թող դու յել... (դադար: Լսվում է ձյուղերի թեթև աղմուկ): Լսում ես:

Մահմեդ. — Աղվեսն է: (Գիշերի վրայից անհանգիստ ձայնով թռան թռչունները):
(Անհանգստացած) Ահա, վախեցրեց նրանց...

Սորոկին. — Ով:

Մահմեդ. — Մարդը.

Սորոկին. — Վորտեղից:

Մահմեդ. — Սահմանից. Այնտեղից են թռչում թռչունները.
Լուռ... (լռում են, թեթև շշուկներ).

(Սորոկինի ականջին) Գալիս է: Շուռ արի: (Սորոկինը զգույշ շրջվում է դեմքով դեպի սահմանը) կանգնեցնենք սպառ... սահմանին: (սողում են).

(Սորոկինը համարյա թե անշարժ է գետնին: Քարշակ: Կորված ճյուղեր: Անտեսանելի յերկերը կտրել են կանաչ թփերը: Յերեվում է մարդու գլուխը: Նայում է շուրջը: Կռ վորի շնչառելով, մարդը զգուշությամբ յելնում է վրան: Ձեռքին ատրճանակ կա: Կատարում է քայլ առաջ):

Կամ...

Սորոկին. — Ձեռքերդ վեր: (յերկու ափերի մխամխմանակ հենվում են սահման խախտողի կողքին և մեջքին: Սահման խախտողը բարձրացնում է ձախ ձեռքը).

Մահմեդ. — (Այս անգամ շարժում է փակաղակը) Բարձրացրու և աջը: (Սահման խախտողը բաց է թողնում ատրճանակը և բարձրացնում է աջ ձեռքը).

(Սորոկինին) փնտրիր, ինչ գտնեմ...

Սորոկին. — (թեքվելով) Ատրճանակ...

Մահմեդ. — (Սահման խախտողին) Շուռ արի մեջքով...
(Սորոկինին) խուզարկիր... (Սորոկինը խուզարկում...

կապիր։ (Առողջիկը վրայից հանում է կապիչները)։

Սահման. խախտ.— Ընկերներ, ինչու չէք կապում։ Ես հենց նոր եմ ձեր
մոտ յեկել։ Կամավոր կերպով։ Ես փախել եմ,
այնտեղից... յես չորրորդից եմ...

Առողջիկ.— Մեր մարդու համար էլ կապիչներ չկան.
խնայի Զենքերդ հետ բեր տեսնենք։

Սահման. խախտ.— Ես որ չեմ փախչելու... Ասացված կյա, չեմ
փախչելու։

Սանիտար.— Բեր, ինչ խոսք։

Սահման. խախտ.— Խնդրեմ։ Ասածս վրա խոսք։ Այստեղ ազատու-
թյուն կա։

Սանիտար.— Այնտեղ կպարզեն։

Սահման. խախտ.— Դե գոնե լսեցեք թե ինչ եմ ասելու, չէ
որ յես խորհրդային մարդ եմ։

Սանիտար.— Հերի՛ք։

Սահման. խախտ.— Ախր յես չորրորդից եմ, ասում եմ ուրիշ չեմ։

Առողջիկ.— (Արդեն կապում է) Լավ, լավ, ուզում ես մինչև
առավոտ խոսիր։

Սահման. խախտ.— (Զգնելով հողին) Թողեք գոնե ինչ պատմեմ։
Շունչս առնեմ։ Վախեցա ծնկներս չեն գործում։
Դեռ ժամանակ կա ինչ տանելու։ Ձեզ արդեն չեմ փախչի։

Առողջիկ.— Այդ պարզ է։

Սահմանախախտող.— Գոնե թողեք մի բան ուտեմ։ Մի ամբողջ օր
բան չեմ կերել։ Այնտեղ պարկիս մեջ ձվածեղ կա,
թեյամանում ջուր։ Դուք էլ ինձ հետ կուտեք։

Առողջիկ.— Եվ որ մեզ համար պետք է։

Սանիտար.— Ազդանշան եմ տալիս (կրակում է օդում)։

Վարագույր

Երկրորդ պատկեր

Ջրաղացի նախագավթում մռայլ ճանապարհ ամրացված։ Լենան,
տխրված է հագնվել, ցեխի մեջ դրած ծախսերին, ուշադրու-
թյամբ նայում է դեպի հեռուն։ Ցերևում է Ջրաղացպանը։

Ջրաղացի վարիչ.— Չի՞ յերևում...

Լենա.— Կարծես ուշանում է։

Ջրաղ. վարիչ.— Յերևի չի գա։

Լենա.— Կգա, համբերատար եղի։

Ջրաղ. վարիչ.— Կսպասի մինչ, վոր չգա, համբերատար եղա յե։

Լենա.— Նա վազում է։

Ջրաղ. վարիչ.— (Ծիծաղելով) Էհ, համբերող։

Լենա.— Տես, հա, ազնիվ, վոր չիմանա ինձ էլ քո խնամ
դեղիկ ապուր շտապես։

Ջրաղ. վարիչ.— Գիտեմ։ Քո գործն այն է, վոր նրա աչքը ուրիշ
կողմ դարձնես։ (Լենան արագորեն գեղեցկա-
նում է ջրաղացի հայելու առաջ. վերցնում է գիրքը և իրար
կենտրոնացված կարդում է։ Ջրաղացպանը հեռանում է.
ներս է վազում Առողջիկը։)

Առողջիկ.— Բարև, ընկեր Լենա։

Լենա.— Ահ, այդ դու՞ ես, բարև ձեզ... (Մեկնում է ձեռ-
քը) Այդ ինչու այդպես հևիհև։

Առողջիկ.— Ցերեկ կեսօրվա վազել եմ...

Լենա.— Ինչ ինչի՞ վազելով...

Առողջիկ.— Փորձվելու համար... Կարողանայի ձեզ ավելի շուտ
տեսնեմ։

Լենա.— Ճիշտ չէ, չեմ հավատում։ (Ցերևում է Ջրաղաց-
պանը)։

Առողջիկ.— Բարև հայրիկ։

Ջրաղ. վարիչ.— Բարև տղաս։ Ժամանակին յեկար։ Պատրաստ-
վում եմ մի բան ուտել, միասին ավելի շատ
կերեք։

Առողջիկ.— Շնորհակալ եմ, յես արդեն ճաշել եմ։ Կուշտ եմ։

Լենա.— Դե, մեզ հետ նստեցեք, միասին լավ է։

Ջրաղ. վարիչ.— Լեկյոր կփորձեք... Այսօր ճարպոտ եմ, ուզում
եմ ինձ համը տեսնել, այս ինչ բան է տես-
նենք։ Ասում են կանաչն ինչ է։ Աղջիկս բեր տեսնենք...
(Լենան գնում է)։

Առողջիկ.— Լավ աղջիկ ունես...

Ջրաղ. վարիչ.— Վոչինչ... Լավ աղջիկ է։

Առողջիկ.— Ձեր ծառայությունն ավարտեմ, նրան ամուսնանալ
յեմ, դու ինչպես ես նայում այս գործին։

Ջրաղ. վարիչ.— Յես ինչ կարող եմ. յես նրա վրա իրավունք

շունչս... հիմա էլի ժամանակները չի: Ասածին առած աղջիկ է ու իր կամքը...

Սորոկին.— Բայց և այնպես դու ինձ օգնիր: Նրան համոզել է հարկավոր:

Ջրաղ. վարիչ.— Ինչու համոզեմ, թե կարող ուրեմն քո բախտն է...

Սորոկին.— Ինչպես բանն էլ դրանումն է: (մտնում է Լենան):

Լենա.— Յեվ ահա յես... (շարժում է պարագաները) Յեկեղեցի ձմեռներով իսկ ջա փոխոխել կլինի.

Սորոկին.— Յես չեմ խմի:

Ջրաղ. վարիչ.— Ինչու: Որևէ ով չի կարողի թե կանոնադրությամբ:

Սորոկին.— Այդպիսի օրենք չկա, ուղղակի խորհուրդ չի տալիս:

Ջրաղ. վարիչ.— Յերկու յերեք գործից բաժակ կաշառքի խմիչք... ուղղակի ցանկանություն է:

Լենա.— Մի ստիպիր: Ով ուզում թող չխմի... (թողնելով զաները) Յես էլ չեմ խմի: Յես ուզում էի ձեզ հետ բաժակը բաժակի խփել:

Ջրաղ. վարիչ.— Այն ժամանակ յես էլ չեմ խմի (տխուր) մենակ տխուր է:

Սորոկին.— Լավ, տրամադրությունները մի փչացրեք: Միայն հատուկ հարգանքով եմ, յերկու բաժակից վոչ ավել:

Ջրաղ. վարիչ.— Այ, լավ յեղավ: Այդպես լավ կլինի... (լցնում է բաժակները) ինչպես խմենք, ինչպես հարգին է:

Լենա.— Խմենք է, կենացներով, կուլտուրական...

Ջրաղ. վարիչ.— Կուլտուրական թե անկուլտուրական, միայն թե խմենք, յես հակառակ ճառը չեմ: Առաջին կենացը յես առաջարկում եմ խմել հյուրի պատվին:

Լենա.— Անպայման, ձեր կենացը, վ...

Ջրաղ. վարիչ.— Թող սատանան տանի այն, ինչ հարկավոր է:

Սորոկին.— Շնորհակալ եմ: (Վերցնում է բաժակը և խմում)

Ջրաղ. վարիչ.— (Զզվանքի ձևով) թույլ է և քաղցր, մեր ստամոքսի համար չէ:

Սորոկին.— (ծիծաղելով) իսկ դու սովորական ջուր կեր.

ամեն ինչ կհարթի (ուտելով) ինչպես քաղցրավենիք է:

(Ջրաղացպանը հարցականով նայում է Լենային: Վերջինս Սորոկինին անհասկանալի կերպով, հատուկ նշան է անում):

Ջրաղ. վարիչ.— (Ծիծաղելով) Թե, յերբ ինձ ենք անում ուրեմն թող կարգին լինի: Գնամ սովորական ջրից բերեմ: (Գնում է).

(Լենան ու Սորոկինը նայելով միմյանց քրքջալով ծիծաղում են):

Լենա.— Դուք ինչու եք ծիծաղում:

Սորոկին.— Դուք այսօր շատ եք հետաքրքիր:

Լենա.— Էլ ինչ կասեք:

Սորոկին.— Մագնիսի պես ձգում եք դեպի ձեզ, մագնիսի պես...

Լենա.— (Ծեր քաշվելով) Դարձյալ գալիս է:

(Մտնում է Ջրաղացպանը)

Ջրաղ. վարիչ.— Այ, սա գոնե կուլտուրական ըմպելի, սակայն լավն է... (Դնում է շիշը): Առողջարարական սեղի համար է: (Լցնում է իրեն և Սորոկինին).

(Լենան իրեն համար Լիկյոր է լցնում):

Հիմա ում կենացը խմենք:

Սորոկին.— Դասակարգային մեր Լենայի... միայն նրա: Բա էլ ինչպես...

Ջրաղ. վարիչ.— Թող հրաժարվի:

Սորոկին.— Ձեր կենացը, քաղցրիկ Լենա: Թող ամեն բան լավ կերպարանա:

Ջրաղ. վարիչ.— Անուշ լինա...

(Բաժակները խփելով խմում: Ջրաղացպանը Սարսափով դեղուկը թափում սեղանի տակ: Դեղուկը թափվում Սորոկինի վրա: Զգալով, Սորոկինը վրան թափում: Անհասկանալիորեն շրջապատել: Դեմքը փոխվում: Առաջին իրեն:

Սորոկին.— Ահ... ինչ դառն էր, սատանան տանի...

Ջրաղ. վարիչ.— Լիկյորից հետո յե այդպես թվում (ատամներ).

Սորոկին.— Ներքում վոնց վոր կրակ վառեց:

Լենա.— (Ծիծաղելով) Ինչ քնքուշն ես:

Ջրաղ. վարիչ.— Այդ ոգեղեն է, առողջապահական կարգով. Յերկրում է փորձ ինչ ուժեղ:

Սորոկին.— Թեմ պարտենում:

Ջրաղ. վարիչ.— Այո, քնքուշ ես դարձել ...

դը․․․ քնքույշ․․․ (Լսվում է խոսք և Սոֆիկոնի ողջ․ իսկ Լենա․ (ժպտալ) Դե, իսկ հիմա ում կենացը․․․

Սոֆիկոն. — Հիմա քո կենացն է, հայրիկ, բայց յես ներեցե՛ք, թույլ եմ խնդրում արդեն յերեկոյան խմել եմ․․․

Զբաղ. վարիչ. — Լինելը հաշվի չէ․․․

Սոֆիկոն. — Չեմ կարող, հերիք է․

Զբաղ. վարիչ. — Իմ կենացը չխմե՞ք․․․ Լենայի հարազատ հոր կենա(ցը) չես վոր չխմեյի, նա յոլ չեր լինի, վշտացրել յեղ վայի․․․

Լենա. — Հայրիկը նեղացավ։

Զբաղ. վարիչ. — Դեռ համոզելու մասին եր խնդրում ինչ-որ․․․ դու ինչ չես հարցում․․․

Սոֆիկոն. — Լավ քիչ, շատ քիչ․․․

Զբաղ. վարիչ. — Ուրեմն հարգանքն եղ դեպի ինչ քիչ է․․․ ավելի լավ է մի խմիր։

Լենա. — Ձիծիր, լավ․․․

Սոֆիկոն. — Լավ, լցրու․․․

Զբաղ. վարիչ. — Այ, ինչ եմ ասել․․․

Սոֆիկոն. — Քո կենացը հայրիկ․․․ թող դու այս [illegible] խմես մինչև մահդ․․․

Զբաղ. վարիչ. — Սա, սատանայած․․․ (խփում են բաժակները)

Սոֆիկոն. — (Մոտենալով շուրթերին, բացականչում է) Այն ինչ է․․ կա ու չկա նույնն են այստեղ․․․ (Լենան և Զբաղմունքների վարիչը բերելով գլուխները, ականջ դնելով, նա հարմարվողներն ․․․ այն կողմն է բացվում ․․․ հեղուկը)

Զբաղ. վարիչ. — Դատարկ բան է․․․ (Միահամաձայն բացում և սեղմում սամիդ)։

Լենա. — Յերեխաները են կարդացել անում․

Սոֆիկոն. — Իսկ յես կարծում եի ծիծաղ կլինի եր։ Դե ի է խմենք․․․ (Նորից դատարկ բաժակները առաջ են շուրթերին, Զբաղմունքների վարիչը ու Սոֆիկոնը, կենացում է դեմքը, հայցում)։ Դե հիմա վերը լավ է, վոր ապագա ներ չկան, թե չէ բոլորի կենացը առաջարկած կլինեյինք․․․ (Ընդհանուր ծիծաղ) Յես արդեն այսպես եմ․․․ (կողմ․․․) խմած եմ․․․ Գլուխս պտտվում․․․

Լենա. — Յերկու բաժակով․․․

Սոֆիկոն. — Յերեք․

Զբաղ. վարիչ. — Լինելը հարցի չէ։ Այ թե նայում ժողովուրդ եք․․․ Յես քեզ անհայտ մեծ եմ բայց վոր սենց, վոչինչ չեմ զգում․․․

Լենա. — Իսկ յես այսօր այնպիսի տրամադրություն ունեմ, վոր ուզում եմ ինձ մի փոքր հարբած զգալ, մեկ անգամ կյանքիս մեջ։ Խմենք վերջինը։ Մեր բոլորի կենացը․․․ (Խանդավառված)։ Ապագայի կենացը․․․

Զբաղ. վարիչ. — Ծիծաղելի է․․․ բոլորի կենացը․․․ Այն ժամանակ ճիշտ վոր վերջանալու եղավ։

Սոֆիկոն. — Յես արդեն ավելին խմեցի․․․ (Ցնցվելով) հարբականի վրայով չեմ կարող անցնել․․․ (Հարբած ձևացնում է)։

Զբաղ. վարիչ. — (Լցնում է) Բոլորի կենացը, խմենք բոլորի կենացը։

Սոֆիկոն. — Վո՛չ, վոչ, յես արդեն․․․

Զբաղ. վարիչ. — Ինչ կա վոր․․․ հանգստի որ է։ Կգնայինք այստեղ մեկ ժամ կանգնեցինք վրա, կզբոսնեինք և ասես թե վոչինչ, նույնիսկ կարող ես նորից սկսել․․․ Մինչև յերեկո հինգ անգամ կարելի է քնել ու վերսկսել խմել։

Սոֆիկոն. — Չեմ ուզում․․․

Լենա. — Վերջինը․․․ (Համոզմունքով) Վասիա, յեթե բոլորի կենացը չես ուզում, այն ժամանակ խմենք Կարմիր Բանակի կենացը․․․

Զբաղ. վարիչ. — Կարմիր բանակի կենացը։

Սոֆիկոն. — Լավ․․․ այս արդեն վերջանալու կլինի, եվ վոչ մի խոսք։

Զբաղ. վարիչ. — (Լցնում է) Ուրեմն Կարմիր Բանակի կենացը։

Սոֆիկոն. — Վոր նա սպիտակներին գերեվարի աղետից․

Զբաղ. վարիչ. — Ճիշտ է։

Սոֆիկոն. — Յեվ բոլոր սովետականներին, վորոնք նրանց հետ են։

Զբաղ. վարիչ. — (Անհանգիստ հայացք, կեղծ) Ուռա՜․․․ (Լենան նույնպես, կենացները խմեցին)․․․

Սոֆիկոն. — (Փռշտալով) Կայ, ինչ ես անում․․․ (Յախ ցնցվելով ցույց է տալիս Լենայի կողմը, իսկ աչքով անփում) Կխեղդվի, կխեղդվի․․․

Լենա. — Ծե, չէ, խաղում են։

Զբաղ. վարիչ. — Ծաղրություն են անում․․․ (Թափում է սեղանի տակ,

ուշադրություն մի դարձրեք։ (Նորից դատարկ բաժակները «խմում են», կնճռոտում են դեմքը, հազում և ուտում են)։

Լենա. — Դե հերիք է։ Յես էլ թույլ չեմ տալիս։ Հիմա յե-կեք վորև է բանի մասին խոսենք, թե չէ հա խմում հա ուտում եք վայրենիների նման։ Վաղուց սպա-սեցել յեր կյանքից վորև է բան։

Զրահ. վարիչ. — Պատմիր տղաս, յես էլ կլսեմ։

Սորոկին. — Յես ինչ պատմող եմ... ուղեղս անհանգստացավ...

Լենա. — Դատարկ բան է։

Զրահ. վարիչ. — Դատախոսություն հո չես կարդալու։

Լենա. — Դուք յերբև է սահման խախտողի բռնել եք։

Սորոկին. — Սահման խախտողի... Այդ պատահել է, թեպետ յերիտասարդ եմ, բայց պատահել է։

Լենա. — Իսկ այդ վաղո՞ւց եր։

Սորոկին. — Վաղո՜ւց... ամիսներ, ամիսներ... (աշխատում է հիշել) Չեմ կարող հաշվել... հետաքրքրություն չի զարթնում։

Լենա. — Իսկ դուք պատմեցեք թե այդ ինչպե՞ս պատահեց։

Սորոկին. — Միշտն ասած պատմելու մեծ բան չէ... Դե նս-տած էինք... յես եմ, ընկերս է... նստած էինք, նստած էինք...

Լենա. — Վորտե՞ղ...

Սորոկին. — Վայրի քարի մոտ... (Լենան և զրահապատի վարիչը խո-րհրդավոր կերպով նայեցին միմյանց)։ Նստած սպա-սում ենք,... իսկ այն զարշելին գալիս է... գալիս է... հավա-սարվեց մեզ։ Մենք էլ — կա՛մ։ Յեվ բռնեցինք [illegible]... ահա բոլորը։

Զրահ. վարիչ. — Ուրեմն զինված չե՞ր։

Սորոկին. — Զինված եր, ատրճանակով։

Զրահ. վարիչ. — Մեր հերոսն ես վայրս... ուղղակի հերոս։ Չի կարելի չխմել։

Սորոկին. — (Բարկացած) Վերջացրեք... վերջացրեք...

Զրահ. վարիչ. — Լիկյոր...

Լենա. — (Զարմացած) Թող, հերիք յեղավ...

Զրահ. վարիչ. — Իսկ դեմքով ինչպես, սարսափելի՞ յեր...

Սորոկին. — Ո՞վ...

Զրահ. վարիչ. — Այդ... սահմանն անցնողը...

Սորոկին. — Սովորական մեկը... ինչ նման... (Լենան և զրա-հապատի վարիչը կրկին ծիծաղում են)։ Թողնենք նրան սատանային... Դրա մասին ինչու հիշենք։ Յեկեք Լենոչկա խոսենք ուրիշ բանի մասին, սովորական խոսենք...

Զրահ. վարիչ. — Լավ, դուք այստեղ խոսեցեք, իսկ յես շրջա-պտեմ մի տեղ... (գնում է)։

Սորոկին. — (Աղմուկով յերկնում է) Նստեմ ձեզ մոտ։ Կոնյակի պտույտ է գլխիս մեջ... ողջույն և յերգեր։

Լենա. — Հանգիստ, հանգիստ։

Սորոկին. — Կոնյակն ազդում է, կոնյակ...

Լենա. — Թողնեցեք ջուրը, կրակը կհանգչի...

Սորոկին. — Իմ կրակը և ջուրը կխառնվեն։

Լենա. — (Ծիծաղելով) Այդ գեղարվեստ-հանդեսային չէ, բոլոր չափերը կստուգեն։

Սորոկին. — Ինչո՞ւ ապացուցեմ ասեք, ինչ ծառայություն եք ա-նում ձեր սիրո համար։

Լենա. — Ինչու։ Ասացեք ինչ մտածեք... (կոկետ ձևով զար-կեր է ձգում) Նկարեցեք ինձ ձեր հոգյակը...

Սորոկին. — Ձեր ինչին է պետք։

Լենա. — Ծանր սպասելը... (ժպտում է)
(յերևում է զրահապատանը)։

Զրահ. վարիչ. — Յերեխաներ, այստեղ զրուցավոր են գալիս։ Իմ տղաս գնա են կանչի վրա պատկերը, իսկ դու աղջիկս, շերը հավաքիր, վոր խոսակցություն հիշ լինի։

Լենա. — Գնա՛, վարյա, հանգստացիր։

Սորոկին. — Թողեք և հանգստանալ... (գնում է դարպաս)։
(Լենան նրան ուղեկից կանչում է ուղարկում)
Սորոկինը պատասխանում է)

(Դեմքը շրջելով, վարագույրը գծելով)։ Ահա թե ինչ հայտնել պետք... Շատ կարգով... (գնում է)։

Զրահապատի վարիչ. — Ոչ, հիշեցնեմ յեղավ...

Լենա. — Վայրի քարի մոտ։

Զրահ. վարիչ. — Սորոկը կա, մենք նրան կհավաքագրենք...

Լենա. — Այդ այնքան էլ հեշտ չէ, ինչպես վոր քեզ թվում է։

Զրահ. վարիչ. — Իսկ մենք հարմարին քանակի կգտնենք... Փա-նարանը մեզ պետք կգա... Մեզ ծանոթ է...

Լենա. — Իսկ դու սեղանից ինչու՞ գնացիր... Անքաղաքավարի յօղամ...

Զրահ. վարիչ. — Այո, այն կողմից... կուրծքիս պետք է ապաստ-գնա... Չեմ զրահապատը հետևից: Նրան չսպանե-չես մոռանա. Կնշանակի գաղտնիքը բացվել է... մորթը ա-պրեցիր.

Լենա. — Դասախանակի յէ:

Վարագույր.

Պատկեր վեցերորդ

Գործողությունը կատարվում է հետախուզության սենյակում. Սեղանի մոտ կապիտանն է: Նրա դիմաց Քենիկը:

Քենիկ. — Վերջերս էր սպասվում, պարոն կապիտան: Մեկ լռում է, մեկ էլ հանկարծակիում... Ծանր անհնազանդություն է.

Կապիտան. — Ժամանակն է վրոպը կարծել. բերեք այստեղ. Յես նրան կհասկացնեմ.

(Քենիկը գնում է: Կապիտանը հանում արկղիկից հաստ և կոր ռետինը, մի տուփ ծխախոտ և մեկ շիշ կոնյակ. Ռետի-նը ծածկեց լրագրով: Քենիկը ներս է բերում անտիմնական Կոգանին: Վերջինս սափրված չէ, կուչ է յեկել: Կոգանը բարկացած հայացքը հանում կապիտանի աչքերին: Պաուզա) (Մեկ շեշտելով Կոգանից, ծխեց և խորը ներս քաշեց ծուխը: Դե... (Կոգանը լուռ է) Դու ինչու չես բարևում պետին.

Կոգան. — Դուք իմ պետը չեք...

Կապիտան. — Ահ, թե ինչ, դու կոմմունիստ ես...

Կոգան. — Վոչ, կոմյերիտական...

Կապիտան. — Իրա՜...

Կոգան. — Այո, խորհրդային յերկրի հույս:

Կապիտան. — Ինչու՞ յես այդպես ընդգծում, միթե մեր յեր-կրի հույսը վատն է:

Կոգան. — Նա կարող է վատը չլինել, բայց նրա վի-ճակը վատ է.

Կապիտան. — Իսկ քոնը մեր հետ վատն ես, կուտես...

Կոգան. — Այդ մասին հորս հարցրեք:

Կապիտան. — Ինչու՞ հորդ:

Կոգան. — Հայրս խոհարար է Բիրոբիջանում:

Կապիտան. — Ահ, թե ինչ, բանից յերևում է կատակիչն ես... Զվարճալի ես..

Կոգան. — Միջնակարգ կրթություն ունեմ:

Կապիտան. — Շատ հաճելի յէ: Վորև է պահանջ ունես:

Կոգան. — Այո, յես ուզում եմ իմանալ, թե ինչի հիման վրա յեն ինձ այստեղ պահում:

Կապիտան. — Դու մեզ շատ ես դուր գալիս:

Կոգան. — Խնդրում եմ առանց կատակի:

Կապիտան. — Յես լուրջ եմ ասում: Վոչ մի կերպ յեզ ար-ձակել չենք կարող: Չի կարելի:

Կոգան. — Իրավունք չունեք...

Կապիտան. — Վոչ ընկեր հրյա, Հակառակը իրավունք է վերապահվում, նույնիսկ որինական տեսակետից:

Կոգան. — Ինչի հիման վրա...

Կապիտան. — Դու մեզ մոտ ձերբակալված ես վորպես խոր-հրդային լրտես:

Կոգան. — Սուտ է, ապացուցեք...

Կապիտան. — Այդ շատ հեշտ է... Ասենք թե դուք ողջա-նալով մարտախմբից անցաք սահմանը... Այդ ա-ռաջին վարկածը:

Կոգան. — Ասենք թե ինչ...

Կապիտան. — Իսկ քո պետի համար հայրենիքը յես պա-տասխանեցի, վոր դու չես կամենում հետ վերադառնալ:

Կոգան. — (Գոռալով) Ինչպե՞ս թե չեմ կամենում վերա-դառնալ:

Կապիտան. — (Զարմացած ձայնով) Այո, չես կամենում. ողջ մնալով մարտախմբից, յեր հրամանատարական միավորներից գաղտնի անցել ես մեր կողմը... և հան-ձիս ու առողջ ես ինքդ կցում մեր հետախուզության մեջ: Այս էլ յերկրորդ վարկածը...

Կոգան. — (Վայրենի հայացքով նայեց կապիտանին, հասկացավ է կայանում ճշմարտությունը) Ճշմարիտ չէ... Այդ խաբեբայություն է...

Կապիտան. — Վոչ, ճշմարիտ է, ընկեր Կոգան... (Կոգանը ...

... և քո ազգանունն էլ է մեկ հայկանի:
(Սարկաստիկ ժպիտով հետևում է շփոթված Կոզանին):

Կոզան. — (Խռպոտ ձայնով) Չեմ դուք կարծում եք, թե... կհավատան: Կոպիտ եք աչքառում պարոն կապիտան, կոպիտ...

Կապիտան. — Կոպիտ՝ սակայն ճիշտ... Ներողություն, կամ գուցե թե այստեղ ինձ համաձայնեք: Ծանոթանում ենք: Այս մի այսպիսի առաջարկություն... մենք քեզ թողնում ենք ազատ, յերբ դու մեզ կպատասխանես հետևյալ հարցերին. Վորտե՞ղ են գտնվում ձեր վերջնական զաղտնի ծածկագրերը: Ինչ՞ տեսակի զենքեր կան ձեր ուղեկալում և կորամասում, և ձեր շրջանում ինչ՞ ռազմական օբյեկտներ կան... ահա բոլորը.

(Պաուզա: Կոզանը կատաղորեն սեղմել ատամները) (Շարունակում է) Բոլոր քո պատասխանները խիստ գաղտնի կպահվեն: Վոչ վոք, վոչ մի ծառայողների հանձ... Այդ ձեռնտու չէ հետախուզության համար. Բայց դրա փոխարեն հիարկե դու չես փոքր բանտում, ազատ կլինես և ծովափից յերբ կանխությունը ունենաս կճիաս մեր յերկրում՝ ուր վոր կամենաս: Խսկ փոքր ունենալու դեպքում, հյուսն էլ մեզ մոտ վատ չի ապրում: Ամեն ինչ նրա ձեռքին է... ամեն ինչ... (Նորից պաուզա: (ապրյուն)
Դե, ինչ կասես...

Կոզան. — Խորհրդային սահմանապահին նման առաջարկություն անել կարող է միայն խելագարը:

Կապիտան. — (կատաղորեն ծամելով ծխափողը) Դու գուցե քո խոսակցից փորձե՞ս... չես զգում սովորել:

Կոզան. — Չես էլ նման խոսակցի սովորած չեմ. Մեզ մոտ պաշտպանության ծառայողը կարողի բանակայինի հետ «դուք»-ով է խոսում:

Կապիտան. — Այդ չեմ մոտ... (Հասկանում է կատաղի հարված ստանալու դանդաղանով)

Կոզան. — (Ծռվելով) Կոպիտ ես աչքառում կապիտան, կոպիտ: Մեզ մոտ քեզ նմաններին գազանանում են, սակայն մինչև դատավարությունը ծառայողած չեն ծեծում:

Կապիտան. — Հեյ, Ջենդի մոտը...

Կոզան. — Այդ խոսքերի համար մեզ մոտ բանտում նստեցնում:

Կապիտան. — Հերի, շատ արդեն... կզմեմ:

Կոզան. — Ծողովրդի թշնամու առաջ յես կզամ չեմ եանգնա:

Կապիտան. — Ահա, այդպես... (Նստում է աթոռին) Այդ դեպքում մենք կոգտագործենք չորրորդ կարգուկը: Մենք քեզ կստիպագործենք ուղեկալ... Զերմնկ մոտ... հայրենիք... բայց նրա զգուշությամբ. վորտեղ կոչած կասենք այն տեղեկությունները վոր դու մեզ տվել ես:

Կոզան. — Ինչ տեղեկություններ:

Կապիտան. — Մեր աշխատողների: Մի քանի բան նրան հայտնի է: Այո, այդ տեղեկությունները էլ քեզ կա կցենք: Դասականաշ յե: Քո հայրենիքում, այդ բանի համար գուցե թե քեզ չեն գնդակահարի, սակայն կանգնած ոտի կանխեն կրակության մեջ: Վերջ. Վորպես սահմանապահի, այդ պետք է հայտնի լինի: (Մտնում է) Բարեկ կանգնում եմ լինել չես կարող: Մի խոսքով. քեզ մի փոքրիկ անախորժություն է սպասում: Դու զգուշացված ես: Ինչ կասես այս մասին՝ Խորհրդային մերկոր խաչափայտ:

Կոզան. — (Զայրույթից դողալով) Ֆաշիստական սրիկայի հետ յես չեմ ուզում խոսել...

Կապիտան. — (Նորից կատաղելով) Ներքապահ...
(Ներս է վազում ներքապահը)
Դե... (Ներքապահը և քեռիի միանգամից հարձակվում են Կոզանի վրա, ծունկը դնելով կոծոսկրին չափերը շղթայում են, թեքելով այն դեպի վերը: Կոզանի դեմքը արյունով ծածկված է: Նա ծանր ու խուլ հերդով տնքում է):
Այս վերջին կարգադրն է: Կավությամբ չէիր ուզում, բոլոր քեզ մեղադրել... հանձնի չէ՞ սառում ես... Բայց սա դեռ սկիզբն է: Ներքապահը... հետո ավելի լավը կլինի: Մենք քո մատները դռան տակ կդնենք, աոնքով մի տեղ կոծակենք... վերջին մեխը - իր ագրեսիությամբ անհամբերին անցած կլինի: Չեմ զանգիս հետո, մարմին կհոս մի հետք չի մնում... Այս բոլորից հետո քեզ կհանձնենք զորքը այն կողմ, վեր հիշանե զորքային հետ միասին: Մեզ անհրաժեշտ տեղեկությունները արդեն հետ կնամ ենք: Այնպես վոր համառելը հաշիվ է, շատ ծանր շահել և մեր հարցերին պատասխանել տալ ինչպես հարկն է:

Քեռիկ. — Վարդան շուտ, այծիան լավ: Այսոր չէ, ապա վաղը

կյանքս... կփոխեմ։ (Կոզանի գլուխը, անբնական ձևով հետ է ընկած)։

<u>Կոզան.</u>— Թողեք ձեռքերս...

<u>Կապիտան.</u>— Թողնել... (Կոզանը ծանր հոգոցով շրջում է ձեռքերը, գլուխը կախել)։ Մոռացիր, մոռացիր, մենք կապանքներ... (Ցատկում է առաջարկում) Զույգ տիկին... (Կոզանը բացասաբար շարժում է գլուխը) Զույգ կոնյակ... (Կոզանը հրաժարվում է) Խմիր, այդ դեպքում նստիր, ծխիր... (Կոզանը ընկնում է աթոռին)։

(Ծառայողին) Գնա... (Ծառայողը գնում է)

Խոսենք բաց է իրար և լուրջ կերպով։ Քո պետը, որքան էլ կամենա, բայց քաղաքից վտարվել քեզ ազատել չի կարող։ Ինչը հասկանում ես։ Մենք քեզ առանձնացնելով կհանձնենք։ Որը որին... Միշտ. Մեռ... կամ ինչն է քեզ համար մահից սարսափելի, կներենք դեպի այն կողմ գործողության հետ։ Մի խոսքով քո բանը վերջացած է, ելք չկա։ Քո առաջ մի ճամփա չէ, կամ սահմանների տակ, կամ կյանք այս մեջ ձեզ կամ մեկ մոտ։ Քո ողջին հետո, լավ կլինեն պետական կայքերի առանց մարմնի գործության, բերելով հենց ի սեր սրա...

(Կոչ է տալիս նկարը։ Կոզանը նայում է բավականին հայացքով)

Ճանաչում ես, քո... հայրենի աշխարհն է... Ձերին հարազատ... հետո յերկրի՝ այնտեղ դու հայր, մայր և հարազատներ ունես... Բայց այս բոլոր բարեկամությունների համար, չէ որ յես որոշել բան պետք է ասեմ։ Ցես ցայրահեղ պիտակներին յես գնում։ Ինչ որ մի տեղեկությունն հարկավոր չէ, որը ռազմական ընտրությունների և որը վերջերի։ Ինչ քաղաքական է գաղտնի ռազմական կենտրոնների։ Միայն ժամկետը... միմիայն... ցեղ անունը կոչ տալ։ Դու երկրում ես. որը որ այդ մասին չի իմանա։ Որը որ... Մոռացիր։ Ծանոթ ու բերել տալս... (Դադար)

<u>Կոզան.</u>— Թողեք ինձ գնամ...

<u>Կապիտան.</u>— Որ, քեզնից պետք է մեզ...

<u>Կոզան.</u>— Այն մասնակ, այն մասնակից որոշել չի դողա գնա։

<u>Փնիչ.</u>— Քեզ տեսել եմ այս գործի մեջ եմ, պարզել ունենք...

Դարդն կապիտանն այդ կհասկանա։

<u>Կապիտան.</u>— Ճիշտ է։

<u>Կոզան.</u>— Ձեր կարող, ինչ բնույթ է, որ դուք վարվում եք ինչ հետ մեկնակ ճակատով։ Բայց յես պինդ չեմ... դավաճանել ձեռքերով եմ և այն էլ դողում են ձեր հարցաքննությունից հետո։ Բայց դրանից, չէ որ չորս կողմը մարդիկ են։

<u>Կապիտան.</u>— (Մոտենալով) Լավ... (Քննիչին) Գնացեք։ (Քննիչը հայացքը փոխանակելով կապիտանի հետ գնում է։ Կապիտանը ատրճանակի կոճակը բացեց, և աչք չհեռացնելով Կոզանից սեղան մոտ և դրեց ձեռքով։ Կոզանը հետևեց սեղանին և դեմքը ծածկեց ձեռքերով)։ Ինչ պատահեց։ Արցունքնե՞ր։ Դավաճանել բան է։ Այնքան ինչ պատահեց։ Այդ էլ սարսափելի չէ։ Այդ միայն առաջին պահն է։ Մանկաց էլ հետո լավ կլինի։ Փողի տեսակետից, ապահոված վիճակ մեջ մոտ էլ լավ է։ Ձեզ աղջիկներ և գինի... ամեն ինչ քո մոտ էլ լավ է։ Ձեզ ավել ինչ է պետք յերջանկության համար։ Վերջապես կրկնում եմ, որ ազատ մարդու համար։ Մենք կորցրել եք հայրենիք կվերադարձնենք և մտեք հանգիստ, որը որ այդ մասին և գիտենալ չի կարող։ Որը որ...

<u>Կոզան.</u>— (Ձեռքերը դեմքից հեռացնելով) Ավելի լավ մի զավակ կուզեի։

<u>Կապիտան.</u>— Ճիշտ է, հանձնիր (Վերցնում է շիշը և զավակը։ Ձեռքերը վարանված են)

(Կոզանը, որը հետևում էր նրա շարժումներին, առաջ գնալով վերցնում ատրճանակը և դուրս փախչում ատրճանակով)։

<u>Կոզան.</u>— Ձեռքերդ վեր։

<u>Կապիտան.</u>— (Ինքնին բարձրացնելով չեն ձեռքը) Ապահով մեզ բույս է... (աջով սեղմելով կոճակը)

<u>Կոզան.</u>— (Բաց չթողնելով ատրճանակի փողը - կանչեց դուռը)։ Այս է ահա իմ վարձանքը։

<u>Կապիտան.</u>— Քննիչ... ընկ... (Կրակ։ Կապիտանն ընկնում է։ Կոզանը արագորեն գնաց դեպի պատուհան։ Զգեց վարագույրը, յերկարը ցանկ է։

<u>Կոզան.</u>— (Հետ գնալով) Բերան, կոչ... (Դուռն են թակում, բացում են։ Կոզանը ... և ... ատրճանակը դուրս նետեց)։

Ցնէլ չկա… (Դուռը ծածկելու վրա յէ հարվածներից. որ վոր է փակ կգա):
(Ատրճանակի փողը վճռականապես ուղղեց դեպի դուռը, մնաս բարեւ հայրենիք…

Վարագույր.

III Գործողություն

Պատկեր 7-րդ

Գործողությունը տեղի յէ ունենում սահմանային զորամասում: Քննիչը հարցաքննում է սահման խախտողին, վորին բռնել են Մախմեդն ու Անդրեյը:

Քննիչ.— (Գրելով) Ինչ նպատակով անցաք խորհրդային սահմանը:

Սահմ. խախտող.— Ծանր է ու դժվար կալվածատիրոջ համար աշխատելը: Ուժ չկար այլեւս: Կյանքն իր իմաստը կորցրել էր:

Քննիչ.— Ինչ էիք անում կալվածատիրոջ մոտ:

Խախտող.— Բատրակություն: Լուսաբացից- մայրամուտ մեջքակոտոր էի մնում: Աշխատավարձը- կոպեկներ: Փորհացը- կարտոֆիլ էր: Միսը տոն օրերին էր մնում, այն էլ ավելցուկը. հազվադ:

Քննիչ.— Ուրեմն, դուք անցաք ձեր սեփական ցանկությամբ:

Խախտող.— Ճիշտ այդպես: Իմ ցանկությամբ: Ուզեցի մարդավարի ապրել:

Քննիչ.— Սահմանն անցնելուց հետո վորտեղ էիք նպատակ դրել ապրել…

Խախտող.— Սկզբում ուզում էի ձեզ ներկայանալ, զավ տղեկալ:

Քննիչ.— Ապա ինչու յեք յերբավելէի ատրճանակ կար ձեր ձեռքին:

Խախտող.— Գիշեր էր: Խավար: Յես չգիտեյի, վոր արդեն սահմանն անցել եմ, կարմիր բանակայիններին ընդունեցի ժանդարմների տեղ. վորովհետեւ յերբ բռնեցին

խորհրդային իշխանության օգտին աշխատող լրտեսի տեղ կդնեյին: Այն ժամանակ բանը վատ կլիներ: Բայց հենց վոր խորհրդային սահմանապահներին ճանաչեցի, նետելով ատրճանակը ձեռքերս վեր առա:

Քննիչ.— ԽՍՀՄ-ում բարեկամներ ունե՞ք…

Խախտող.— Ունեմ մեկ մարդ, մորս հորեղբոր տղան, Պետրուշկին ազգանունով, բայց չգիտեմ վորտեղ է ապրում:

Քննիչ.— Յեվ դուք նպատակ ունեիք նրա հետ հանդիպելու:

Խախտող.— Այո, ունեի…

Քննիչ.— Ինչպե՞ս նրա հետ կհանդիպեիք, յերբ չգիտեիք հասցեն:

Խախտող.— Յես ուզում էի… դե, ինչպես այդ ասվում է… կփորձեի: Լրագրում հայտարարություն կտայի, վոր փնտրում եմ այսինչ- այնինչյանին: Յեվ կարող է պատահել կգտնեի:

Քննիչ.— Ո՞ւմ օգնությամբ սահմանն անցաք:

Խախտող.— Չեմ հասկանում:

Քննիչ.— Յես հարցնում եմ, ո՞ւմ օգնությամբ, ո՞վ ձեզ օգնեց անցնել մեր կողմը:

Խախտող.— Ահ՜ա… հասկացա: Սահմանից ինձ անցկացրեց անծանոթի մեկը, վորի հետ ընկերս էր ծանոթացրել:

Քննիչ.— Յեվ այդ անծանոթ մարդը ձեզ անցկացրեց առանց վարձատրության:

Խախտող.— Ներողություն ընկեր, վերջին խոսքը չեմ հասկանում:

Քննիչ.— Այսինքն, ձեզ ձրիաբար անցկացրեց…

Խախտող.— Ոչ, չէ… փողով, փողով:

Քննիչ.— Դուք ինչպե՞ս կարող էիք այդ անհայտ մարդուն հավատալ: Չէ՞ վոր նա կարող էր ձեզ իշխանությանը հանձնել:

Խախտող.— Նրա փոխարեն յերաշխավորեց իմ ընկերը, վորին յես հավատում էի:

Քննիչ.— Յերբ ձեզ անց է կացրել մի մարդ, վորը շատ լավ ծանոթ էր տեղանքին, ապա ինչպե՞ս կարող էիք դուք կարմիր բանակայիններին ժանդարմների տեղ ընդունել

Խաչատուր.— Անցկացնողն ինձ մինչև սահման հասցրեց, նա միայն ցույց տվեց ճանապարհը, որից հետո յես մենակ անցա:

Քննիչ.— Ձեր հարազատներից ով կա արտասահմանում:

Խաչատուր.— Ոչ ոք: Յես մենակ եմ: Կինս հիվանդ եր մահացավ: Այդ հանգամանքն ավելի ուժեղ կերպով ինձ քաշեց դեպի խորհրդային յերկիրը:

Քննիչ.— Խուզարկելու ժամանակ ձեզանից վերցրել են (ցույց է տալիս) այս լուսանկարը և մախորկան: Ինչ կերպ են ընկել ձեզ մոտ...

Խաչատուր.— Ինձ վրա ծախեց խանութպանը:

Քննիչ.— Իսկ նրա մոտ որտեղի՞ց են ընկել:

Խաչատուր.— Այդ արդեն յես չեմ կարող ասել: Այդ պատահել է... յերկու տարի առաջ: Բայց դրանից այդ ինձ բոլորովին էլ չեր հետաքրքրում:

Քննիչ.— Յեվ յերկու տարի դուք ոգտվում եյիք այս լուսանկարներով ու մախորկայով

Խաչատուր.— Ոչ... այդ տուփն ու արկղը ընկած մնացել եյին ինձ մոտ: Փախուստս առաջ յերբ իրերս եյի նայում, գտա և վերցրի:

Քննիչ.— Յերկու տարի ընկած մնում եյին ձեզ մոտ:

Խաչատուր.— Կարող է և ավելի... Չեմ հիշում.

Քննիչ.— (Ցույց է տալիս Կիրովի անվան Ֆաբրիկայի մախորկան) Իսկ ձեզ հայտնի՞ է, որ Կիրովի անվան Ֆաբրիկան ընդամենը կես տարի է ինչ գոյություն ունի: Ընկեր Կիրովի սպանությունից հետո: (Դադար: Խաչատուրը վախեցած հայացքը հառեց քննիչի վրա): Պատասխանեցեք, որտեղի՞ց են ձեզ այս լուսանկարները:

(Լռություն)

Այս լուսանկարները դուք ստացել եք հետախուզությունից (Լռություն) Դուք գալիս եյիք [illegible]: Դուք [illegible] մարդ եք, յերբ արտասահմանյան լուսանկարներ և մախորկա վերցնեյիք կարող եր կասկած առաջացնել: Իսկ խորհրդային մախորկան և լուսանկարները ընդհակառակը ասում են ձեր խորհրդային յերկրին պատկանելիության մասին: Այդ այդպե՞ս է: (Լռություն) Այստեղից հետևություն, որ լուսանկարներն ու մախորկան դուք ստացել եք հետախուզությունից: Ճշմարիտ է:

Խաչատուր.— Ձեզ յես մաքուր սրտով կպատմեմ ամբողջ ճշմարտությունը... Յես այստեղ ուղարկված եմ հանձնարարությամբ, բայց հանձնարարությունը կատարել յես յերբեք և ոչ մի կերպ չեմ ցանկացել:

Քննիչ.— Ինչ հանձնարարություն եյիք ստացել:

Խաչատուր.— Մի քանի անձնագրեր յետ բերելու:

Քննիչ.— Միայն այդ...

Խաչատուր.— Այո...

Քննիչ.— Ինչ ճանապարհներով դուք պետք է յետ բերեյիք:

Խաչատուր.— Ինչ ճանապարհով որ կանցնեյի:

Քննիչ.— Դուք ասում եյիք, որ ցանկանում չեյիք կատարելու հանձնարարությունը: Ինչու՞:

Խաչատուր.— Որովհետև ուզում եյի խուսափել հետախուզությանը և նրա ոգնությամբ անցնել ձեզ մոտ,
այստեղ: Մաքուր սրտով եմ ասում.

Քննիչ.— Ուրեմն, մարդը, որը ձեզ անց է կացրել, նույնպես կապված է հետախուզության հետ:

Խաչատուր.— Ստացվում է, որ այդպես է:

Քննիչ.— Հետևելով ուրեմն ձեր ասածներին, ստացվում է, որ դուք խնդրել եք դիմել հետախուզությանը և առաջարկել ձեր ծառայությունը:

Խաչատուր.— Ոչ, ոչ... ինչ եք ասում: Ստացված ձեզ հետ: Հետախուզությունն առաջինը ինքն է դիմել ինձ:

Քննիչ.— Ինչու հենց ձեզ-բազմաթիվ դիմել և ոչ թե, ասենք, որևէ կուլակի:

Խաչատուր.— (Շփոթվելով) Այդ... գիտեք դե... այսպես յեղավ. Այն իմ ընկերը, որի մասին յես ասում եյի, տեղյակ եր իմ մեղքերի մասին և խոսք եր տալիս բողոքել իշխանությունների մոտ:

Քննիչ.— Ուրեմն ձեր ընկերն էլ կապ ուներ հետախուզության հետ.

Խաչատուր.— Ոչ, ոչ... Նա միայն ծանոթություններ ունեցավ իշխանությունների հետ:

Քննիչ.— Իսկ որտեղի՞ց ստացաք [illegible]

Խաչատուր.— Դրանք, հենց իմ ընկերոջից:

Քննիչ.— Իսկ [illegible] ստացման ինչ եր ասել:

Խաչատուր.— Նա բարբարոս չէ, [illegible] է։

Փենիկ.— Չեմ հասկացել՝ ապա, այլ կերպ [illegible]-ը նրա հետ բարեկամություն չեյին հաստատի։

Խաչատուր.— (կամաց ձայնով) Այո, նա կապիտան էր։

Փենիկ.— [illegible], դուք ինչ չէք փորձի համոզել, որ օ-տարերկրյա բանակի սպան, կարող էր ձեր ընկերը լինել, [illegible] ընկերը։

Խաչատուր.— Նա հին բանակի սպա էր, ցարական բա-նակի...

Փենիկ.— Չէ, այստե՞ղ եք դուք նրա հետ ծանոթացել։

Խաչատուր.— Ոչ, մինչ այդ։

Փենիկ.— Դուք հետևաբար, [illegible] նրա հետ բանակում և [illegible] էլ էի [illegible]։ Նա [illegible] ընկերը լինել չէր կարող։

Խաչատուր.— Այո, յես կարճ ժամանակով պատրաստ էի։

Փենիկ.— Ինչո՞ւ [illegible] չեմ, [illegible], [illegible] [illegible] պետության մեջ։

Խաչատուր.— [illegible] այդպես [illegible]։

Փենիկ.— [illegible] մի հարցով։ Աւելի ինչ պարզ է։ [illegible] [illegible] մեկ ժամ։

Խաչատուր.— ([illegible]) Այո. յես այս [illegible]։ [illegible] ժամին [illegible] մի խոսք չեմ ասի... [illegible] տես։

Փենիկ.— Կեղծ է ինչում պարոն [illegible]։ Դուք լավ գի-տեք, որ ձեր հետախուզության [illegible] նորով մենք չենք [illegible]։ Հենց յերկու այդ ժամին չեր հետախուզություն էլ [illegible]։ [illegible] [illegible] ենք [illegible]։

Խաչատուր.— Այս անգամ հաջող թե չեմ հասցրել։

Փենիկ.— Փորձեցեք։

Խաչատուր.— Փորձեցեք։

Փենիկ.— (Դարակից հանում է մի հայի [illegible]) [illegible] թղթերը մեջը, [illegible] [illegible] մեջ, [illegible] [illegible] չեն [illegible]։ ([illegible] [illegible] մեջ, [illegible]։ [illegible] և [illegible] [illegible] է [illegible] է [illegible])։

Խաչատուր.— (դողացող ձայնով) Ինչ կա զարմանալու... հայի ճակատագիրն է։ Իմ պարկի մեջ մի ամբողջ հայկար.

Փենիկ.— Իսկ ինքնությունը հետաքրքիր է այս կտորը (դան-դաղ և պղտոր կարդում է. ընկնում է գլանակի բա-րակ թուղթը։ Այսպես... Այստեղ չեմ անհամաձայն է տպագ-ված պարզել հատուկ մի շրջանում, բնական կառուցվածք-ը, ռազմական շինարարությունները, կամուրջները և այլն։ Ինչպիսի հետախուզական կարգի ես։ (Դադար). Սակայն սրանով հանգիստ թե վերջանում է ձեր գործունեու-թյունը։ Դուք բաւական ակտիվ անձնավորություն եք, և կարող եք ավելի լուրջ հանձնարարություններ կատարել։

Խաչատուր.— Դուք շահագործում եք իմ ընդունակությու-ները ու անեծքները։

Փենիկ.— Միթե... (նայում է դարակից կոր մետաղյա թե-յամանը)։ Ձեր ինչին էր հարկավոր այս...

Խաչատուր.— Այն նպատակի համար, ինչի համար ծառայում է. Ջուր յեփելու։

Փենիկ.— Բացելով խուփը, սակայն ներկայումս այն ու-րիշ նպատակի յե ծառայում։ Դրա մեջ ողի յե.

Խաչատուր.— Ժամանակավոր նշանակություն ունի։ Յես խո չէյի կարող հենց սահմանի մոտ կրակ վառել և ջուր յեռացնել... Այդ նախատեսնվում էր հետագայի համար։

Փենիկ.— Իսկ ինչի՞դ էր պետք ողին.

Խաչատուր.— Յես անտարբեր չեմ դեպի ողին։ Հետո վար-պետ տափակող միջոց լավ է ծածկելու տեղերում։

Փենիկ.— (հոտ քաշելով մեջի հեղուկից) Իմ կարծիքով այս սպիրտ է. Դուք կարծես այն առաջարկում եք սահմանապահներին.

Խաչատուր.— Այդ բարյացակամություն և քաղաքավարու-թյուն էր իմ կողմից։

Փենիկ.— Իսկ ինքներդ դեռ ձեր բնութիւնը չէք ասել, բայ-ժանը միթե։

Խաչատուր.— Ցիպրոզայից, ժամանակ չեղավ, ձեր սահմա-նապահները խանգարեցին...

Փենիկ.— Այդպես, այդպես... (Ուշադրությամբ սեղանի կողքից նայելով թեյամանին)։

(Խաչատուրը հազիվ թաքցնելով իր անհանգստությունը հետևում է նրա շարժումներին: Քենիչը վայրկենապես չափում է անորոշ խորությունը թե ներսից և թե դրսից: Այնպես անցնում է (կարճ ռոպե):

Արդյոք չե՞ք բերում, պարոն պարուչիկ, վոր արտաքին և ներքին շարժումների մեջ, այո, այսինքն տարբերություն կա: (ցույց է տալիս ճակատին վրա):

Խաչատուր. – (Շփոթված) Ես... չգիտեմ... Ես թեյամանների արտադրությամբ չեմ զբաղվում:

Քենիչ.— Անհնարություն է և վոչ խնայողական: Այդ անպատակ չէ: (Շրջում է տակը և արագ շարժումով կակում) Ահա... այդպես էլ կարծում էի: Ցերեկային է: (Կայում է: Դանդաղ և հանգիստ հանում է թուղթը) Այստեղ ինչ վոր գծագիր է: Ցերկաթուղագծի սխեման: Այո: Խոլորձի կայարանն է: Այստեղ ճանապարհը հիմա թեքվում է կառաչակ և գնում է վառելիքով: Բոլորովի՞ն ճիշտ: Այստեղ խաչով նշան է արված: Այո: Շատ հարմար տեղ է ցեր նպատակի համար: (Ուր ընկնելով արոսին, նայելով շեշտակի): Այդ-պես: Քենչության համար ամեն ինչ պարզ է: (Ծանոթ շեշտով) Այստեղ դիվերսիոնական կարգի առանձնահատկություն է: Կարգին ճանակի վորոտակները կապակցությամբ, ցեկ առաջադրված էր խորտակել ծևական, վորի մեջ գտնվում են վառոտակերի ղեկավարները: Ճշմարիտ է: Ինչ կասեք:

Խաչատուր. — Ներեք եք աղաչում... Ահա այն ինչ կարող եմ ասել:

Վարագույր.

Պատկեր 8-րդ.

Մեծ խաղ: Ռեզերվային պետն ու Սորոկինը հրացաններով.

Ռեզեր. պետ. — (ծխամորճով խաղում է ցույց տալիս) Ահա այն, ցեր „վերջին խաղը”...

Սորոկին. — Խաբեցինք, ընկեր պետ, խաբեցինք, մեզ ցոռք չեն կարող առնել.

Ռեզեր. պետ. — Ճիշտ է: Տեղը գաղտնի ծածկարանի համար այնքան էլ հարմար չէ, բայց խնձի վրա

...ոտ այն հորինել եք յերկու զրահագնացքի ծանոթներից վր-
...է հիմար կհավատա և փորձ կանի անցնել մոտով: Ու-
...ն և պառկեցեք այստեղ դիտելու համար: Դասակայինի յե.

Սորոկին. — Դասակայինի յե ընկեր պետ:

Ռեզեր. պետ. — Գաղտնանշան. — Մուկով, կորուն.

Սորոկին. — Լսում եմ. — Մուկով. կորուն:

Ռեզեր. պետ. — Կատարեցեք.

Սորոկին. — Լսում եմ: (Ուղեկալի պետը գնում: Սորոկինը խողարկված է մնում).

Սորոկին. — Այո, խոստ տեղ է: Ինչ հիմար պետք լինի, վոր այստեղով անցնի: Ինչքա հորինել եմ, ինչս էլ պետք պահակ կանգնեմ: Ցեկ այս բոլորը ...խաղի համար ես այստեղ վեր ընկած: Նրա պատ...ռով... (Նմանեցնելով Լենայի ձայնին) „Աշխատեցեք ...ջամանակ իմ սիրուն”: Ցես հիմա կաշխատեմ: Ան...ծ լինես դու, թուխ... Ինչքան պես կառծես թե կռ...տեղ ընկա: (Անհանգստա ականջ է դնում բարձրա...ցող ձայնը) Այդ ինչ է շվիչ շունը կամ գայլ: Ահա ... Ցես քեզ ահ տամ: (Ուշադրությամբ նայում է) Ինչ վոր ուրիշ բան է... Գայլն այդպես չի քայլում. ...մարդ է չորեքթաթ տալիս: Մարդ է... Զգուշությամբ ...է: Այ, քեզ հիմարը և գտնվեց: Ահա, ահա: Ճարպկություն կհայտնեմ: Կանգնեցեք: Ցերևում է տեղը ...չի գալիս: Վոչ բռնեցեք, վոչ կանգնեք... Ցեկավ. ...է... ահա, ահա... (Մութ առավոտը, կած կռանալով ...մոտենում է: Կողքին է): (Կանգնելով) Կանգն առ.

(Ճիչ) „Ահ” (Մարդն ընկավ)

Հրացանը „կրակի” պատրաստ. մոտենում է, կռացած.
...է):

Լենա. — (Ցույց գալով) Վասկա, սիրելիս... Այդ յես եմ, քո Լենան:

Սորոկին. — Դու դեռ չես ցերևակայել:

Լենա. — Վոչ. միայն հայրիկիս եմ ցերևակայել:

Սորոկին. — Մեզ մոտ չես թագնվի. Վեր կաց:

Լենա. — Վասկա, թող ինձ, թող: Թանգագինս: Վասկկա՛... թող անցնեմ ինձ, վոր ...

Սորոկին. — Վեր կաց:

Ազգային գրադարան
NL0311428

Լենա. — Թեմ կարող։ Չես զգա՞ որ ինչ ասում եմ... Դե՛
Վերցրու ինձ։ Վերցրու... Առա ինձ հետ ինչ
որ ուզում ես — բայց թող...

Սորոկին. — Ուր կայ ընդէ կոլեկտիվացնեմ, Դե...

Լենա. — (Բացականչելով վագոնի տակ) Դե վերցրու ին-
չոր վոր չի կարող հասնել... Վասենկա, սիրե-
լիս, լավիկս, վերցրու։ Վերցրու բոլորը։ Վերցրու...

Սորոկին. — (Խիստ) Վե՛ր ես կենալու ըն[illegible] (պատուհա-
նին շարժեց հրացանի փակաղակը)

Լենա. — Կրակիր, կրակիր...

Սորոկին. — Ես քեզ պեսների վրա գնդակ չեմ կրակ[illegible]
(Վճռականապես հրացանը ուս առավ) Քեզ նմ-
մաններին ինչ չենք հանձնվել։ (Կրակում է, որը բա-
յական նրան)

Լենա. — (Շառաչելով) Վասենկա, հարգավոր էի, թող ինձ
ապաստ... աղավնյակս, հարգավոր էի։ (Ներ-
սպառ-ընկելու, ցեխը շարժեց և ինչ վորը բան նետեց
Սորոկինի դեմքին).

Սորոկին. — (Բազմականչությամբ ցեխերը սառավ դեպի
դեմքը, ձեռքեց աչքերը) Ծիծաղում է...

(Լենան, վայրենաբար ճչալ. և ցնորվեց մի կողմ. Նա
պատուհան ունենալով փախուստի դիմել).
Չըլեցին... (Հրացանը առնելով ցեխը կրակեց, եւ
կրակեց) (Լենան ընկավ գետին)
(Ծածկելով աչքերը) Վոնց էր ցավում է... աղբյուրս է.
Ղամի... Լավ է բոլորովին չկողդալ. Ահ, Դու
վարդերի... (Մոտենալով Լենային ըստ[illegible] հրացա-
կրակելով) Ահա և մեր վերջ սիրավեպը։

Վարագույր.

Հայպետ. թարգմ. խմբագիր Ռ. Ծովյան
Գլավլիտի լիազոր Ն. Ք 873
տիրաժ - 350
տպված է հայմեքենայի ապարատով
Գինը..